

Aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. de heer P. Blokhuis
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum: 30 mei 2020

Onderwerp: Internetconsultatie 'voorstel voor nieuwe aanpak productverbetering'

Geachte heer Blokhuis,

Onze collega's van de Hartstichting, de Nierstichting en het Diabetesfonds hebben mede namens ons een zienswijze ingediend ten bate van de internetconsultatie 'voorstel voor nieuwe aanpak productverbetering'. Wij onderschrijven de zienswijze en waarderen de rol die VWS in dit dossier neemt. Daarnaast brengen we graag twee aspecten bij u onder de aandacht. De rol van voedingsvezels is wat ons betreft van te groot belang, maar op dit moment teveel ondergeschikt en - belicht gebleven. Daarnaast en feitelijk ook daarom, moeten wat ons betreft *onbewerkte* producten altijd de voorkeur krijgen boven bewerkte producten.

We benadrukken dit niet voor niets. Eén op de vier Nederlanders was in 2017 bekend bij eerste- of tweedelijnszorg vanwege een spijsverteringsaandoening. Ruim 600.000 mensen zijn in een ziekenhuis in behandeling vanwege een chronische spijsverteringsziekte. Als je in Nederland getroffen wordt door kanker, dan is de kans het grootst dat de ziekte zich in één van de spijsverteringsorganen begeeft. Deze ziektelast kunnen we uiteraard niet volledig toeschrijven aan voedingsinname en leefstijl, al zien de medische en wetenschappelijke professionals wel een duidelijke relatie. Het krijgen van kanker kan ook een kwestie van botte pech zijn, en over het ontstaan van spijsverteringsziekten is nog veel onbekend. Maar wat we wel weten is dat beperkte vezelinname en overconsumptie van bewerkte producten in verband wordt gebracht met een hoger risico op darmkanker, coeliakie, Prikkelbare Darmsyndroom en IBD (chronische darmontstekingsziekten). Daarnaast bevindt 70% van onze weerstand zich in het darmstelsel, waar het gevoed en getraind wordt juist door voedingsvezels.

Productverbetering zoals VWS voorziet in het 'voorstel voor nieuwe aanpak productverbetering' is dus een belangrijke stap om deze ziektelast te verkleinen en de kwaliteit van leven en weerbaarheid tegen ziekte van alle mensen in Nederland te verbeteren. Tegelijk zien we een grotere rol voor de overheid weggelegd, die minder vrijblijvend is ten opzichte van het huidige voorstel. Wij zien dat concreet terug in twee elementen. Onze inbreng in de vorm van deze brief mag openbaar gemaakt worden.

1. De onderbelichte rol van voedingsvezels

Voedingsvezels worden in het voorstel alleen genoemd als bijzin. Medio 2020 wordt "waar mogelijk" gekeken naar criteria voor voedingsvezels. Vezels zijn echter essentieel voor een goede gezondheid en zouden daarom per direct opgenomen moeten worden in de plannen rondom productverbetering. De gemiddelde Nederlander eet nog steeds te weinig vezels. Mannen krijgen gemiddeld slechts 22 gram vezels per dag binnen, waar dat 40 gram zou moeten zijn. De gemiddelde vezelinname van vrouwen is 18 gram per dag, waar dat 30 gram zou moeten zijn. Recent onderzoek laat zien dat meer dan de helft van alle dieetgerelateerde doden ter wereld in 2017 veroorzaakt werd door slechts drie

factoren. Een teveel aan zout én het gebrek aan volkoren producten en fruit¹. De laatste twee productcategorieën zitten boordevol vezels.

Gezien de waardevolle positieve bijdrage van voedingsvezels aan de darmfunctie en darmgezondheid en hun indirecte bijdrage (via voeding van het microbioom) aan vermindering van het risico op colorectale kanker en chronische spijsverteringsziekten als IBD, zouden deze voedingsstoffen een meer prominente plaats moeten innemen in deze aanpak.

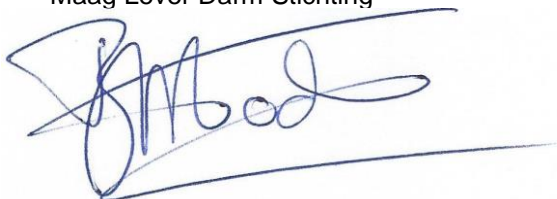
2. Beter onbewerkt dan bewerkt

Ten tweede missen wij volledig het gegeven dat keuze voor plantaardige onbewerkte producten te allen tijde de voorkeur zou moeten hebben boven de keuze voor (sterk) bewerkte producten. Op dit moment is de tendens juist andersom. Consumptie van sterk bewerkte producten verhoogt het risico op kanker en wordt in verband gebracht met verschillende spijsverteringsaandoeningen, zoals coeliakie en prikkelbare darm syndroom (PDS). Terwijl plantaardige onbewerkte producten (m.n. groenten, fruit, noten en peulvruchten), een zeer belangrijke bron van vezels, gezonde vetten, eiwitten, vitaminen en mineralen zijn. Bovendien kan de consument bij onbewerkte producten zelf kiezen hoeveel extra toevoegingen hij of zij wil doen, in plaats van overgeleverd te zijn aan de keuzes die producenten maken. Het voorstel gaat in op de verbetering van bewerkte producten, dus het is begrijpelijk dat onbewerkte producten niet als zodanig opgenomen zijn in dit traject van productverbetering. In communicatie met de industrie en de maatschappij zien we hier echter wel een duidelijke voorlichtende en faciliterende rol voor de overheid weggelegd.

Wij zijn allen gebaat bij een gezonde samenleving met minder spijsverteringsaandoeningen. Wij zijn ook allemaal gebaat bij een goede algehele gezondheid en een sterke weerstand. Dit begint wat ons betreft met goed zorgen voor je spijsvertering, waarbij het spijsverteringsstelsel feitelijk de poort tot preventie is. Dit zal een direct effect hebben op de broodnodige gezonde leefstijl, de ontwikkeling van de ziektelast en zorguitgaven in ons land en daarnaast bijdragen aan de kwaliteit van leven en fysieke weerbaarheid van miljoenen mensen. Wij blijven graag in gesprek over de voorwaarden die daarvoor nodig zijn en de mogelijke concrete maatregelen die impact zullen hebben op een systeem waarin de consument de juiste keuze kan maken voor gezonde producten.

Met vriendelijke (en gezonde) groet,

Maag Lever Darm Stichting

Bernique Tool
Directeur

¹ GBD 2017 Diet Collaborators. Health effects of dietary risks in 195 countries, 1990–2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. Lancet. 2019 May 11;393(10184):1958-1972